

Elders

□ literair □

Juryrapport *Elders literair* reisverhalenwedstrijd 2025

22 november 2025

Wie elders is, is op de een of andere manier op reis. Het mocht dan ook geen verbazing wekken dat een tijdschrift dat zich ‘Elders literair’ noemt op een dag een opdracht uit zou schrijven voor een reisverhalenwedstrijd. Dat deden we dan ook, deze zomer, met als opdracht:

Schrijf een reisverhaal van maximaal 1000 woorden over een persoonlijk ‘elders’: een plek in het buitenland of dichterbij (of in de fantasie) die voor de schrijver of diens protagonist een betekenis heeft die het toeristische ver overstijgt.

Ondanks dat er voor de winnaar slechts een ereprijs viel te behalen – plaatsing in ons tijdschrift, dan wel op ons digitale platform – ontvingen we uit België en eigen land maar liefst 115 reisverhalen die aan de formele voorwaarden voldeden. Een verheugend groot gedeelte daarvan bleek daarbij van acceptabel tot verrassend literair niveau. Voor de driekoppige jury, die de namen van de inzenders niet kende, nam het dan ook even tijd om tot de lijst van 15 potentiële kanshebbers te komen die op 27 september jl. op onze website werd gepubliceerd.

Gewoonlijk is het nog aanzienlijk lastiger zo’n longlist terug te brengen tot een lijst van drie, maar dat viel dit keer wonderwel erg mee. Je hoopt als jurylid in staat te zijn los van de eigen smaak een kwaliteitsoordeel te vellen, maar dat blijkt vaak een illusie. Of dat ons in dit geval wel is gelukt, of dat het simpelweg een kwestie was van overeenkomende smaak, valt uiteraard niet goed te zeggen. Feit is wel dat elk van de drie genomineerde schrijvers, hier aanwezig, op ten minste twee van onze drie top-5 lijstjes voorkwam – als u het nu nog kunt volgen. Hoe dan ook: na ampel overleg, waarin we afscheid moesten nemen van twee andere getalenteerde kandidaten, stelden we een shortlist samen van drie sterk uiteenlopende verhalen – twee uit Nederland en één uit Vlaanderen – waarin de opdracht op een knappe, intrigerende manier is uitgewerkt, door schrijvers die met deze publicatie bovendien hun literair debuut maken.

Op alfabetische volgorde van auteursnaam zijn dit: ‘Zomers die blijven’ van Mariano Perez van Poecke, ‘Ruimtereis *Manifestation 11*’ van Brenda Poppenk en ‘Stay Hotel. Porto Aeroporto. Kamer 412’ van Indra Versmesse.

Zomers die blijven

‘Je zou denken dat een dorp zich niet verplaatst. Dat huizen blijven waar ze zijn gebouwd, dat straten trouw zijn aan hun loop, dat rivieren – zelfs als ze wild en onstuimig zijn – zich herinneren waar ze vandaan komen.’ Zo begint ‘Zomers die blijven’ van **Mariano Perez van Poecke**, een weemoedige mijmering over de terugkeer van een zoon naar het Spaanse geboortedorp van zijn vader, die hier ooit tot een bestaan in Nederland besloot. In kalme, meanderende zinnen volgen we de zoon, inmiddels zelf ook ouder, op diens wandeling langs plekken van herinnering. Erg veel vindt hij er niet terug. Of misschien toch wel: ‘Geen nieuw inzicht, geen onthulling. Eerder een mild weten: dat sommige vragen geen antwoorden behoeven. Alleen aanwezigheid. Alleen een wandeling. Misschien is het dat wat reizen in dit geval is: geen ontsnapping, geen ontdekking, maar een cirkel die zich langzaam sluit. Niet thuis zijn, maar toch thuiskomen.’

Ruimtereis Manifestation II

‘Als ik op de maan zou staan, in mijn roze ruimtepak, en ik zou naar de aarde kijken – ik heb vermoedelijk een flinke verrekijker nodig – dan zou ik aan de rand van Europa een stuk land zien dobberen dat omringd is door water; een land dat probeert een kleiner land te omhelzen’, schrijft **Brenda Poppenk** in ‘Ruimtereis *Manifestation II*’, een sprankelende fantasie over een tocht naar een gedroomd thuisland, die de lezer met achteloos gemak oppakt en meevoert, in maar nauwelijks meer dan zeshonderd woorden.

Ik las het op een van de zwaardere leesdagen, waarop alle minder fonkelende bijdragen wel op een rij leken geplaatst en ook het meest geëngageerde jurylid zo af en toe dreigt in te dutten – wéér een onvergetelijke reis, ijskoud, bloedheet, opa verdwaalt, zoon wordt bestolen, echtgenote gaat er met een hooligan vandoor – en veerde op bij de hierboven aangehaalde opening. Het gemak waarmee je je als op een vingerknip van de auteur laat meelokken op een volstrekt onwerkelijke reis, om met een glimlach mee te deinen op haar buitelandse zinnen: dit is wat lezen tot een avontuur maakt. En het schrijven ervan ongetwijfeld ook.

Stay Hotel Porto Aeroporto. Kamer 412

‘Na al die jaren verwondert hij zich nog steeds over die onrust. De plek waar je niet langer op A bent, maar nog niet bent aanbeland op B, is precies het soort plek waar hij van droomt. Ergens uit zijn en nog niet ergens anders in, zoiets.’

De protagonist in ‘Stay Hotel Porto Aeroporto. Kamer 412’ van **Indra Versmesse** is een *gate agent* op het vliegveld van Porto, waar hij tevens een eenvoudige hotelkamer bewoont. Zijn kleine leven, waarin het verleden nooit afwezig lijkt, voelt droevig en tevreden tegelijk. Wat is erin gebeurd? Was hij ooit vluchteling? En waar is zijn geliefde moeder, behalve in zijn hoofd en in zijn dromen? En wie is de tweede vrouw die hem een officiële identiteit bezorgde? In ‘Stay Hotel’ vind je geen antwoorden, maar wel precies genoeg suggesties om je aan de anonieme ‘hij’ te hechten, en je om hem te verwonderen, ontroerd te raken door het weinige dat hij als veel ervaart.

Het is het cliché van alle jury's: dat de keuze razend moeilijk was, en dagen duurde, maar dat er uiteindelijk toch unaniem... et cetera. Laat ik dat overnemen en u zeggen dat we zozeer door de drie verhalen zijn getroffen, dat we de redactie hebben voorgesteld ze alle drie te publiceren in ons reisnummer. 'Prima,' zei men, 'een prijs voor hen alle drie. Maar wie heeft de wedstrijd dan gewonnen?'

Dat zal ik u aanstonds vertellen. Het verhaal dat hier vanavond onze hoofdprijs wegsleept, stond al vanaf het begin bij onze jury – Kristien De Wolf, Arjen van Meijgaard en ikzelf – op nummer één. We kiezen hier vanavond voor een reisverhaal waar vrijwel niet in wordt gereisd, maar dat in elk woord over reizen gaat: over het daar, het hier en het verlangen ergens werkelijk te landen. Een kortverhaal als een roman over verlies, ontheemding en geluk. **De winnaar van de *Elders literair* reisverhalenwedstrijd 2025 is 'Stay Hotel Porto Aeroporto. Kamer 412' van Indra Versmesse.**